

BÚNÖSÖK BIZONYÁGTÉTELEI JÉZUSRÓL

1.

THEOPHIL SPOERRI:

A HIT ÉS A KÖZÖSSÉG MEGÚJULÁSA

**NAGY KAROLY ÉS TÁRSAI DEBRECEN
FŐBIZOMÁNYA**

BÚNÖSÖK BIZONYSÁGTÉTELEI JÉZUSRÓL

1.

THEOPHIL SPOERRI:
A HIT ÉS A KÖZÖSSÉG
MEGÚJULÁSA.

NÉMETBŐL FORDITOTTA:
BÉKEFI BENŐ.

160

DEBRECEN, 1934. NOVEMBER.

NAGY KÁROLY ÉS TÁRSAI FŐBIZOMÁNYA.

NAGY KÁROLY ÉS TÁRSAI GRAFIKAI MŰINTÉZETE, DEBRECEN

Korunk vallásos életét általánosságban az jellemzi, hogy az emberek nem sokat várnak Istentől. Sokan azok közül, akik elméletileg hisznek ugyan Istenben, sőt nagy lármát is csapnak vele, gyakorlatilag istentelenek: éppen úgy cselekesznek, mintha Isten nem volna. A megszokott élet úgy az úgynevezett pogányok, mint az úgynevezett keresztyének számára az, hogy adócsalást követnek el; vitorláikat a szél fújása szerint igazgatják; saját előnyük és békéjük érdekében megengedik, hogy az öt páros legyen; embertársaik mellett vagy ellenük élnek; gondolatban és valóságban is oly dolgokat cselekednek, amelyekről maguk is undorodnak; félelmesen egyedülállók s gyámoltalanok legégetőbb válságaikban, és egyébként is, nagyjában és egészében kedvetlenek, ingerültek, rémültek, agyonhajszoltak és túlfáradtak.

Másképen volt ez az első keresztyéneknél. Ők meggyőződtek arról, hogy Isten Jézus Krisztusban csodálatosan közeljött az emberekhez. Úgy éltek Istennek ebben a közellétében, hogy e világ gazdagsága számukra megszűnt érték lenni. A félelem és a bűn ropant falán, amely az emberiséget körülveszi, ütött rést Krisztus. Ettől kezdve a világosság és vigasztalás, mint gazdag folyam ömlött a sötétség országába. Aki egyszer beleállt a kibékítésnek ebbe az áradatába, az már az új világ hatáskörében élt. Ez olyan bizalmat és örömet ajándékozott nekik, hogy a vele való beteljesedést másokkal is közölniök kellett. Ez a híradás futótűzként terjedt el az egész római birodalomban.

Akkor kezdődött az új időszámítás és e mozgalom még ma is terjed. Még a történész is alig tudja megérteni, hogy az a maroknyi egyszerű ember, akik a birodalomnak egyik leigázott és lenézett zugából indultak útnak, miként változtathatták át olyan rövid idő alatt a világ arculatát. És a legérthetetlenebb az, hogy az a hír, amelyet ezek az emberek közhírré tettek, a legképtelenebb, amit az emberi szellem kitalálhatott: „A Megfeszített Jézus az Úr; a mindenkinek alacsonyabb a mindenek felett való!” Ez alulról való világhódítás volt, — nem az uralkodás, hanem a szolgálat hősiessége, — győzelmi jel lett a szégyen jele. Minden magyarázási kísérlet közül valóban az a legérthetőbb, hogy ezeknek az embereknek végeredményben igazuk volt. Mögöttük valóban olyan hatalom állott, amelyik le tudja győzni a világot. Jézus Krisztus ténylegesen Ura az emberiség történelmének.

Ha ez csakugyan igaz, miért ne történhetne ma is ugyanaz? Miért ne törhetné át a hasonlóan „ragályos” és világhódító hit sötét korunk minden pogányságát és megdermedt keresztyénységét?

Korunkban — Istennek legyen hála! — a megújulásnak sokféle jele mutatkozik. Ezekhez tartozik a **csoportmozgalom** is. Ez egy svájci származású amerikai ember, dr. Buchman Ferenc munkája nyomán keletkezett. Kezdetül az a gondolat vezette, hogy az ébredés útja nem a tömegben és nem szervezet által, hanem csak egyes konkrét embereken keresztül vezet. Egyetlen gondja volt: Miképen lehet ezeket a konkrét, modern embereket megragadni? Tapasztalataiból az emberek együttlétének és egymással való beszélgetésének új stílusa keletkezett.

Európában az első összejövetel 1921-ben, Angliában volt. Oxfordi diákok, kiket a mozgalom megragadott, néhány éve vakációjukban Dél-Afrikába men-

tek. Ott használták először a nem kifejező „Oxfordi-mozgalom” nevet.

A mult esztendő (1932) elején Angliából Genfbe ment egy csoport: egy amerikai, egy angol, egy holland, néhány német; közéleti emberek, theologusok, sportemberek, egy admirális, egy volt kommunista. Egy szállodában összejöveteleket tartottak. Zürichből hárman vettek részt ezeken: egy városi misszionárius, egy tanár és egy főiskolai tanár. Az első mindent megértett, amit azok angol nyelven elmondtak, a második a felét, a harmadik csak ötödét. De ez elég volt. Kérték a Münchenbe készülõ csoportot, hogy Zürichbe is menjen el. Itt néhány nap egymásután összejöveteleket tartottak. Bizonyoságtételük sok embert megragadott. Így keletkezett az első németsvájci csoport. Ez igen vegyes társaság volt: theologusok, orvosok, tanárok, háziasszonyok, diákok, tisztviselők, munkások, — közéleti emberek és világfiak, — előkelő villa-negyedből és munkástelepről egyaránt.

A nyilvános összejöveteleket, amelyekre csak személyesen hívogattak, a nagy tolongás miatt be kellett szüntetni. Ezért aztán magánházakban nagyszámú, tévékeny csoport keletkezett, amelyek egy központi csoporthoz tartoznak. Más helyeken is alakultak egymásután csoportok, különösen az ermatingeni gyűlés (house-party) óta (1932 nyarán). Az idei (1933) Grunugel-fürdői* (Bern) gyűlésen Svájc majdnem minden nagyobb helysége képviselve volt. Ha a mozgalom az eddigiekhez hasonló mértékben növekszik, akkor egyszer csak annyi csoport lesz, ahány vendéglő van: minden utcában egy „restaurant”, — egy hely a megfogyatkozott erők helyreállítására.

* Ezen már magyar résztvevő is volt. Az idén nyáron Thunban volt a találkozó, melyen több, mint 800 résztvevő vett részt, 7 magyar is. (Ford.)

Az kétségtelen, hogy Istent maguk az emberek, mint az Ő tervei érdeklik. Vajjon miért reked meg korunk zürzavarában minden? — Azért, mert az emberek önmagukról megfélemedtek és így Isten tervei nem valósulhatnak meg. — „A terv mi vagyunk.” Az embernek ismét valódi emberré kell lennie.

Buchman Ferencben mindenekelőtt az tűnik fel, hogy egyenesen képtelen elvontan gondolkozni. A célok és a pártok közötti különbségek, melyeket mi olyan tragikusan veszünk és amelyek velünk szemben, mint embereket szétválasztó legyőzhetetlen korlát állanak, számára azzal az elemi ténnyel szemben, hogy az ember ember, egyszerűen nem léteznek. Kedvenc szavajárása: „A varjak az egész világon feketék”, és így aztán nem meglepő, hogy minden emberhez megtalálja az utat, és bármely faj és társadalmi réteg között otthonosan mozog. Éppen olyan természetesnek látják őt, ha fejedelmi személyekkel érintkezik, mint mikor munkanélküliekkel, és egyszer sem kell megváltoznia, ha egyiktől a másikhoz megy.

És ilyen a munkamódszere is, melyet a csoport is átvett, tisztán személyes. Célpontja mindig a konkrét ember. Orvosi éleslátással ismerte fel, hogy minden megszervezés rák módjára emészti fel a közösségeket. Minden, ami csak úgy a levegőben történik, gyűlöletes előtte. Kerül minden tömeghatást és bármiféle mesterkedést. Jól érti a módját, hogyan fejtsen ki nagy ritkán meglepő propagandát bizonyos emberek megnyerése érdekében. De amint elérte célját, a propaganda minden állványzata hirtelen leomlik és egyedül csak a konkrét emberekkel áll szemben. A csoportban nincs szervezet, még tagság s folyóiratok sincsenek és mégis az egyes csoportokban szép rend és a világ összes csoportjai között szoros kapcsolat áll fenn. Mindez személyes kapcsolatokon — levelezése-

ken, látogatásokon, közös „hadjáratokon” — alapszik. Ez a biztosítéka annak, hogy ne olyan mozgalom álljon elő, amelyik rövid idő alatt megmerevedik.

A hit megújulása.

Mivel a hit történés és nem fecsegés, a csoport a gyakorlati életre és a tevékenységre van beállítva. S mert módszere olyan egyszerű, a finom összetételű lelkeket először mindig elriasztja. A lehető legőszintebbek egymáshoz, mintha egy-két barát volna együtt, és ahelyett, hogy mindenféléről fecsegnének, az egy szükséges dologról beszélnek: azaz az igazi válságról és segítségről, — de nem nagy általánosságban, mint amihez egyiküknek sincs semmi köze, hanem személyesen és konkrétan. A csoport gyakorlati kurzusnak nevezhető. Mint ahogyan az egyetemen az általános elméleti előadások mellett gyakorlatok is vannak, — szemináriumok, laboratóriumok — ahol a munka kisebb csoportokban, vagy az előadóval való megbeszélésekben folyik, így kell az egyházban is a prédikálás mellé a hitéletre való begyakorlást is nyújtani. Mit érne az az orvosok számára, ha orvostanhallgató korukban az előadások hallgatásán kívül semmi másban nem vettek volna részt?

A csoportnak ez a gyakorlati beállítottsága azon a hiten alapszik, hogy Isten maga is gyakorlati beállítottságú. Ahol Isten jelen van, ott történik valami. Isten igéje csak ott van valóban jelen, ahol hat. Ő mondotta: „*Legyen világosság, és lőn világosság*”... „*És az Ige testté lett.*”

Az egész hegyi-beszéd az okos és a bolond építőmester példázatában emelkedik tetőpontjára. „*Valaki*

azért hallja én tőlem e beszédeket és megcselekszi azokat, hasonlítom azt a bölcs emberhez, aki kősziklára építette az ő házat.” Ezzel a történnel, amely a hegyi-beszédben van leírva, mutat az Úr a keresztyén hitre. A csoport itt is a gyakorlatihoz igazodik. A hegyi-beszéd követelményeit **négy** alapelvben foglalja össze: feltétlen becsületesség, tisztaság, önzetlenség és szeretet. Ezek Rajta kívül, akiben a hegyi-beszéd testet öltött, sehol, senkiben sincsenek meg. De ahol az emberek teret engednek Neki, ott Ő az ő Lelke által ezeket megvalósítja. Így helyreáll ismét a teremtettség, így megvalósul Isten világrendje. Az emberekben ugyan mindez csupán töredék marad; és Isten országa azokban az összefüggésekben van, amelyeket mi, születés és halál közé szorultak, csak homályosan sejtünk, — Isten országának útja mégis ezeken a töredékeken át vezet, — és másképen soha. Ahol ez a konkrét megvalósítás hiányzik, ott minden végső dologról való beszéd levegőben lóg; de ahol megtörténik, ott jelen van már — fogyatékok között is — Isten országa, az új élet, a szeretet, a béke, az öröm...

A távolálló kételkedve von vállat. Nem tudja ezt megérteni. A tényeket azonban megfontolás által sem értjük meg. Csupán kísérlet útján próbálhatjuk ki azokat. A kísérlet kezdődjék azzal, hogy azokat a konkrét ellenállásokat vizsgáljuk meg, amelyeket az isteni tett ellen szoktunk felállítani. Mi történhetik, ha nem zárkózom önmagamba, ha nem félek az emberektől, ha saját körömmön túltekintek, ha nem leszek olyan önfejlő, kényelmes, telhetetlen, érzékeny, önmagammal betelt? Arra a különös felfedezésre jutunk, hogy bámulatos makacssággal maga az ember áll ennek útjába. Vagyis nem történhetik nagyobb egy emberéletben, mint hogy Isten akarata és ereje széttröri az „én”

vasabroncsát. Minden ember a maga egyéni módján áll a világosságba. És ezért olyan sötét a világ. Ez az Isten-útjába-állás, ez a **bűn**.

Aki ezt felismerte, az tudja, hogy csak egy kiút lehetséges: átadni várát minden védsáncával együtt Istennek. Isten előtt nincsen részletmegoldás, csak teljes, valóságos átadással adhatok neki teret. Az **átadás** meghódolást jelent. Az út lefelé vezet. De éppen ez a megszabadulás titka.

Ha átadja magát az ember Istennek, akkor az törtenik meg, amit az egész világon minden nap kérnek: „*Legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is.*” Ekkor kerül az ember cselekedete Isten vezetése alá. A cselekvéshez vezettetésre van szükségem. A közlekedési rend nem az ablakból nézegetők, hanem azok számára érvényes, akiknek útja emberek és kocsik tolongásán át vezet. Isten akaratát az Ő Igéjéből tudom meg. De vajjon miképen láthatom meg, hogy hol kapcsolódnak bele mindennapom kis üzemébe Igéjének nagy vonalai? Úgy, hogy megtanulok egészen más módon hallgatni Istenre. Ez a hallgatni-tanítás a csoport egyik fő tevékenysége. Meg kell tanulnunk csendben lenni.

Az elcsendesedés nem törvény, hanem ajándék. Miképen lehet izgatott és megrémült az ember, ha valóságosan a Legfőbb jelenlétében tudja magát? És ebben a csendben mindig lehetséges, hogy Isten szóljon hozzám. Körülöttem és bennem elnémul a zaj. Már most gondolataim egészen új ösztönzést nyerne. Ahelyett, hogy önmagamra hallgatnék, hallgatok Istenre. Jól tudom, hogy ismételten tévedések fordulnak elő. Hangok emelkednek fel emlékezetemből, az öntudat alól. De egész lényem a tudatossal és a tudatalattival együtt Isten vezetése alá kerül. Ismételten kiemelkedem gondolataim és kívánságaim folytonossá-

gából. És az Ő akarata alá helyezem magamat az elcsendesedésben, az imádkozásban, az igeolvasásban. Vajjon nem szükséges-e valóban, hogy életem az isteni világból nyerjen ösztönzést és irányt? Az egyes dolgokban gyakran tévedhetek, de egyetlen gondom, hogy Isten nyerje meg egész életem felett az intézkedést. Ez a **vezettetés**. És aki csak egy lépést tett vezettetés alatt, az azonnal megtudja, hogy mi az „Isten-jelentés” és hogy miképpen lehet a mindennapi élet szakadatlan „kaland”.

De jelent ez még egyebet is. Ha Isten vezet bennünket, ezt nem úgy teszi, hogy elvisz valamilyen titokzatos szerelmi-lugasba, hogy ott kedveskedő párbeszédet folytasson velünk, hanem elvezet bennünket a mindennapba, az emberek közé, az embertársakhoz. Ez a nagy összekötő vonal: Istentől az útnak indult „énen” át az embertársig. Erre a vonalra özönlének a természet erői is. Ha az „én” magát állítja akadályozóan az útba, akkor torlódások, eldugulások, szétbomlások, bonyodalmak keletkeznek. Akkor jelentkezik az idegeskedés, a leküzdhetetlen nemi szenvedély, a kóros elzárkózottság, a feszültség és szorultság, a félreértés, — minden olyasmi amiben tönkre megyünk. Életünket embertársainkhoz való viszonyaink teszik gazdaggá és teljessé. Ha ezek szegényesek és zavar-
tak, akkor egész életünk szegényes és zavart lesz. Csak ha „énem” burkai széttörnek, tárulok fel az egész mindenség számára.

Nyitva lenni Isten felé azt jelenti, hogy nyitottnak lenni az embertársak felé és megfordítva. Az volna a természetes, ha nyitak lennénk egymás előtt. De ez a természetes állapot a kivétel. Farsang alkalmával az a főélvezet, hogy az álarcosok elváltoztatott hangon megszólítanak minden embert az utcán: „Ugy-e nem

ismersz engem?” Ez a mi közönséges magatartásunk, és így vesztegetjük néhány szegényes életévünket az emberek között, míg végre néhány méterről a föld alól örökké vigyoroghatjuk halotti maszkunkkal: „Ugy-e nem ismersz engem?” De vajjon miképen közeledhetünk egymáshoz? Mi ezt legtöbbször a betörés törvényellenes útján próbáljuk meg. Jóakarátú tanácsainkkal, intéseinkkel, érveinkkel törünk be embertársainkhoz. Pedig a titok olyan egyszerű: Az ember maga nyissa fel házát. Ez az, amit a csoport **közlés**-nek nevez. Sokan ezt kínosnak találják. Nem képesek még saját magukról beszélni. Ez beteges önfeltárás lenne. Tisztátalan lenne saját gyengeségeiket elmondani. Az egyvágású emberek titkos élvezetet találnak abban, hogy más emberek bűneit azok távollétében, teázás közben „bevallják”. A nyíltságnak igen sok faja van: a tartózkodás nélküli, négy szemközti vallomástól a társadalmilag természetes „már én ilyen vagyok” érintkezésig, anélkül, hogy az emberek egymás előtt csinálnának valamit, anélkül, hogy szokásból legszen-
tebb meggyőződéseiket elárulnák, de anélkül is, hogy megpróbálnák azokat másokra ráerőszakolni. A csoportban gyakran van úgy, hogy az emberek csupán vallásos szokásból pusztaságon bolyonganak, míg hirtelen észreveszik: Hiszen ez így nem jól van: mi kegyes vagy „bölcseledő” színházat játszunk egymás előtt. Talán éppen akkor, amikor az egyik csüggedten kezd el beszélni arról, ami igaz — szomorú vagy szép, nagy vagy kis dologról. És hirtelen új világba kerül az ember. Ahol nincsenek untató vagy érdekes emberek, hanem egészen egyszerű emberek, emberek a maguk válságukban, emberek Isten előtt. Korunk embereit agyonprédikálták, de figyelnek, ha valóságos történetről beszélnek. Túlsokat beszélnek arról, amit Isten tehetne; de ahol egy azt mondja: Ezt és ezt tette

velem Isten, — mégha olyan szegényesen van is megfogalmazva — oda özönlének az emberek, ott nincs hely, ott mindenki megfélekedzik az időről.

És még egy utolsó dolog tartozik ehhez a törtézéshez: a dolgokhoz való viszonyom. Minden embernek van valamije: teste, minden költséges szükségleteivel, ehhez jön még — nyelve, ereje, ideje — mindenféle tehetsége, talán néhány bútor vagy ház, vagy kert. Veszélyes dolog valamivel rendelkezni. Gyakran gondolja az ember, hogy van valamije, holott ő annak a rabja. Azt igen fontos tudni, hogy vajjon én szívom-e a cigarettát, vagy az szív-é e n g e m; hogy vajjon én tartom-e pénztárcámat, vagy az tart-é engem. Ha a törtézés új világába álltam, akkor a dolgokhoz egyszerre hű és szabad viszonyt nyerek. Sem nem ragaszkodom hozzájuk görcsösen, sem nem pazarlom el azokat értelmetlenül; **sáfárságot** gyakorolok.

Erről az öt dologról: — bűn, átadás, vezettetés, közlés, sáfárság — beszélnek a csoportban, és ott ezeket a dolgokat mindig Isten Igéjének világosságában állítják, így egyre konkrétábban látják azokat, így lesz a mindennapi élet mindig tisztább, átlátszóbb. Az önzés, az önérzet, a gőg mind jobban és jobban háttérbe szorul, és Isten hatol a középre Igéjével és gyógyító, kiengesztelő jelenlétével.

A közösség megújulása.

Az egyes konkrét emberek megújulásából — és csak ezen az úton — történik a közösség megújulása is. Itt lépünk az egyház területére. Amin ez alapszik, az a világ megoszlása. Mi egyrészt a vallásos világban (bibliaórák, gyülekezeti összejövetelek, istentisz-

teletek), másrészt a mindennapi világban élünk. Egyiket a másikkal semmi se köti össze. Ezért a vallásos világ elvonttá, a mindennapi pedig Lélek-nélkülivé lett. Ebben a megoszlásban mindkét világ elsorvad.

Nemcsak ma van ez így. Minden vallásban megvan az arra való törekvés, hogy olyan szent helyeket teremtsen, ahová az emberek visszavonulhassanak, hogy ott Isten színe elé álljanak. Szent helyek, szent idők, szent cselekmények, szent emberek. Az evangélium mindezeknek a szenteknek gyökeres ellentéte. *„Mi do-log, hogy a vámszedőkkel és a bűnösökkel eszik és iszik? — Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek.”*

Jézus Krisztus az elveszett minden napunkban jön hozzánk. Nekünk sem ünnepi ruhában és megkent homlokokkal kell Őelője járulnunk. Csak úgy állhatunk meg Előtte, amint vagyunk. Minél inkább annak valljuk magunkat Előtte, akik valóban vagyunk, annál inkább az Ő világosságában állunk. Ezért minden eszményi és kegyes fedezéket félre kell tennünk. Ő az, aki megteremti az összeköttetést Istennel. Ez az összeköttetés azonban beleárad mindennapunkba is. Istennek szolgálunk akkor, midőn mindennapunkat odaállítjuk a vele való kibékülés világosságába. Tehát midőn az Ő jelenlétében végzem tudományos, kereskedő, kézműves cselekedeteimet. A sörasztal, a tűzhely, az irodaablak, a tanári szék — minden lehet a legnagyobb Isten oltára. Csak a reformációt kell komolyan végig gondolnunk.

Nincs más valóság, mint Isten jelenléte és az emberek jelene. Minden, ami közöttük van, csak átmenet lehet egyikből a másikba. Ha a közöttük levő állandósul, akkor keletkeznek a hamis elvont fogalmak, a hamis eszményszerűségek, az álszenteskedések, az ördögi mesterkedések.

Mindezeknek ismételten szét kell törniök.

A csoport nem lehet más, mint az egyház mozgékony harcvonala — Isten rohamcsapata ostromeszközökkel és felszereléssel — mindig talpon, mindig készen és elszántan a Vezérnek való legvégsőbbig tartó engedelmisségre.

Korunk szétbomló hatalmaival a nagy támadásban végsőre megy a küzdelem. Nem vesztegethetjük időnket tétlen megbeszélésekkel és pusztá szemlélődéssel. Kinek-kinek saját helyén és a maga erejével kell megharcolnia a harcot. Még soha se volt ilyen fenyegető, de a „jóakarát embereinek” ilyen ígéretteljes a végső idő érzése.

Az egészen természetes, hogy a csoporttal szemben az ellenállás éppen a legkegyesebb körökből indul ki. Így volt ez minden időben. Az egyház mindig egyszerre nyugvó és mozgó egyház. Olykor a nyugvó egyház megcsontosodottá lesz. Ilyenkor kell a mozgó egyháznak kitörő egyházzá lennie. Ilyenkor azonban az új élet hirdetőivel szembe felkelnek a régi hagyomány őrei. „Káromlást szólnak Mózes ellen és Isten ellen” — mondták az első keresztyénekről Jeruzsálemben. „Nem alkalmazkodnak a Bibliához” — mondják ma a csoportokról. István azonban megfelelt erre a szemrehányásra abban a hatalmas beszédben, amely a legdicsőbb bizonyosság a menetelő egyház számára. Ez Isten Ábrahámhoz intézett felszólításával kezdődik: *„Eredj ki a te földedből és a te nemzetséged közül ... A te magod zsellér leszen idegen földön.”* Azután élénk tárja Izráel történetét a nagy vándorlásban, mint folytonos útnakindulásokat, vándorlásokat, letelepedéseket és újbóli útnakindulásokat, — és éppen Mózes — akit a hagyomány őrei ellene szegeztek, áll e történelem középpontjában, mint Isten pörölye és mint a vándorlás vezére. És az egész beszéd a sátor-egyház

és a templom-egyház szembeállításába torkollik. Dávid „*kegyelmet talált Isten előtt és könyörgött, hogy háleket találhasson Jákob Istenének. Salamon építé pedig néki házat.*” És itt most egy „*d e*” robban ki, mely széttöri a hitnek minden megcsontosodását és Isten minden börtönét, és kivezet bennünket a mindenség szabad levegőjébe és az új világ hatáskörébe:

„*D e ama Magasságos nem kézzel csinált templomokban lakik, mint a próféta mondja: A menny nékem ülőszékem, a föld pedig az én lábaimnak zsámolya; micsoda házat építhettek nékem? — azt mondja az Úr; — vagy melyik az én nyugalmamnak helye? Nem az én kezem csinálta-e mindezeket?*” — Mit használt ez a papoknak, akik fogukat összeszorították és füleiket csukvatartották? Mit ártott az, hogy Istvánt megkövezték? Saul, az ifjú ott ült és őrizte a buzgólkodók ruháit. Akkor még nem tudta, hogy életének és a világtörténelemnek legnagyobb „kalandja” kezdődött meg.

A CSOPORT-MOZGALOMRA

vonatkozó kiadványokból az alábbiak beszerezhetők a
Bethlen-könyvkereskedésben, Bpest. IX., Kálvin-tér 8.

NÉMET NYELVEN:

A. J. Russell: Nur für Sünder, ára fűzve — — —	P 8.—
J. F. Laun: Unter Gottes Führung, fűzve — — —	„ 2.90
J. F. Laun: Gebet und Tat (préd.), fűzve — — —	„ 2.90
Ermatinger Tagebuch, fűzve — — — — —	„ 2.60
W. J. Oehler: Vom „Dicken Ich“, fűzve — — —	„ 1.60
W. J. Oehler: Fruchtbare Schweigen (préd.), fűzve	„ 3.80
W. J. Oehler: Gotterleben in Ermatingen, fűzve —	„ —.60
W. J. Oehler: Wir Pharisäer, fűzve — — — —	„ 1.30
Th. Spoerri: Der Herr des Alltags, fűzve — — —	„ 2.30
Th. Spoerri: Die Erneuerung des Glaubens und der Gemeinschaft, fűzve — — — — —	„ 1.10
Shoemaker: Religion der Wirklichkeit, fűzve — —	„ 1.80
Was ist die Oxford-Gruppe? fűzve — — — —	„ 4.80

ANGOL NYELVEN:

A. J. Russell: For Sinners Only, kötve — — —	„ 9.—
H. Begbie: Life Changers, kötve — — — —	„ 5.—
Shoemaker: Twice born ministers, kötve — — —	„ 9.—
What is the Oxford-Group? kötve — — — —	„ 4.60
Thornton-Duesbery: Sharing, fűzve — — — —	„ —.30

MAGYAR NYELVEN:

A. J. Russell: Csak bűnösöknek. Fordították: ifj. Biberauer Richárd és ifj. Czegléd Sándor, fűzve 4.—, kötve — — — — —	„ 5.—
Kováts J. I.: Az Oxfordi-Mozgalom gurnigeli gyű- lése — — — — —	„ —.20
J. F. Laun: A Csend Ideje — — — — —	„ —.04
Martin-Menthe-Tournier: Az Oxfordi Csoport-Moz- galom, fűzve — — — — —	„ —.10
Protestáns Szemle 1934. február, fűzve — — —	„ 2.—
Spoerri T.: A bűn (Kálvin-könyvtár), fűzve — —	„ —.60
Mi is az az Oxfordi-Mozgalom? fűzve — — —	„ —.10

